

hverken i hans egenskab af destillator eller som bibliothekar, men den sidste stilling beholdt han i hvert fald ikke længe. Det ovenfor citerede brev af Wower, hvori det meddeles, at Elias har opgivet denne stilling for helt at kunne ofre sig for sin pædagogiske virksomhed, er dateret 20. august 1608, og skiftet var allerede foregaaet længere tid forinden. Under 20. marts samme aar udstedte nemlig hertugen bestalling som bibliothekar for Mattheus Chytræus, der Rechten Licenciatus,¹ og hermed hæves den tvivl, der har hersket om, hvem den Chytræus var, som blev den anden gottorpske bibliothekar. Wower giver jo nemlig i sit brev intet fornavn, og da Nathan Chytræus havde flere sønner, har dette givet anledning til forskellige formodninger.² I Mattheus Chytræus bestalling faar vi noget mere at vide om bibliothekarens pligter; det er hans opgave »Uns eine feine ordentliche Bibliothecam anzurichten, die büchere so albereits vorhanden undt zu solcher notturfft ferner eingekaufft werden sollen in sonderliche Classes, wie es sich seiner arth nach am besten schicken will, zustellen, darüber ein richtig Inventarium zu vorfertigen undt mit fleise darauff zu sehen, das von Büchern nichts entwendet sondern dasjenige was abgefurdert wieder zurstete geschaffet undt suo loco reponiert werde». Chytræus skal for sit arbejde, foruden frit ophold ved hoffet, have 50 thaler og en »Ehrenkleidt» eller istedetfor denne 30 thaler, og faar desuden tilladelse til retslig praxis. Iuraen var jo hans fag og den synes snart at have lagt stærkest beslag paa ham; allerede 20. oktober 1608 faar han bestalling som »Rath» med sæde i hofretten, og hans biblioteksvirksomhed blev lige saa kortvarig som forgængerens.³

I det anførte brev synes Wower ikke at have stor respekt for Chytræus, men dette kan jo skyldes det ikke ukendte nid, der i hvert fald i tidligere tider ofte herskede mellem de lærde. Da Chytræus utvivlsomt har været calvinist, er det sandsynligt, at Wower selv har draget ham til Gottorp, da han jo i det hele taget virkede ivrigt for den reformerte kirkes indførelse i hertugdømmerne og øvede betydelig indflydelse de faa aar han var i hertug Johan Adolfs tjeneste.⁴ Johan von Wower er blandt de mænd, der er knyttet til Gottorperbibliothekets første dage, den hvis navn er mest kendt. Han tilhørte Hamburgerphilologernes kreds, gjorde i sin første ungdom vidløftige studierejser og udgav en række arbejder i latinsk philologi.⁵

¹ Anførte bestallingsbog, fol. 464.

² NOODT, *Beyträge*, p. 520.

³ Anførte bestallingsbog, fol. 466.

⁴ NOODT, *Beyträge*, I, p. 507 ff. i noterne til Wowers testamente. *Jahrbuch für die Landeskunde der Herzogt. Schlesw.-Holst. u. Lauenb.*, VIII, p. 158 ff.

⁵ Se i det hele MOLLERUS, *Cimbria litterata*, III, p. 652.